

Izhaja trikrat na teden v šestih izdankih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6-60
pol leta 6 . 60 3-30
četrť leta 3 . 40 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Ogledi in poslanice s računijo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po prostoru.

Naročnino in ogled je plačati loco Gorica.

SOČA

»Vse za omiko, obodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnštvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdanje.)

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Kaj pa sedaj?

Ker se je posrečilo klerikalcem s pomočjo zveze Gregorčič-Pajerjeve opehariti napredno stranko za mandat deželnega odbornika, razglašajo kaj pridno po deželi, da odslej naprej so oni gospodarji političkega in gospodarskega položaja med nami ter da vsled tega narodno-napredna stranka izgine v najkrajšem času s površja. — Take so sanje klerikalcev, katere pa se nikdar ne uresničujejo.

Gotovo je, da bode skušal slovenski deželnoobdorski triumvirat: Gregorčič-Berbuč-Klavžar terorizovati občine, jih vezati naše ter jih primorati, da bi ob volitvah stale v klerikalnem taboru. V tako svrhu poskusi triumvirat vso svojo moč in ves svoj vpliv. Ali vprašanje ostaja odprto: ali pa se bodo dale vse občine terorizovati, vezati ter primorati, da bi prešle v klerikalni tabor? To je vprašanje, na katero moremo že danes z vso pozitivnostjo odgovoriti, da se klerikalci jako varajo, ako mislijo, da z odborništvom dr. Gregorčiča in Berbuča jim je padla cela dežela v njihova žepa in zraven še v brezdanji Klavžarjev žep. Varajo se močje, ker poskrbljeno bo, da zadenejo ob največji odpor, ako se predrznemo zlorabiti odborniški mesti v svrhu klerikalne politike. Klerikalna deželna odbornika ne bosta smela sedeti za to v deželni hiši, da bi strahovala celo deželo ter postopala po dvojni meri, marveč ona sta tu, da vstrezata prebivalstvu, ne gledé na politično prepričanje. Ona dva sta plačana z denarjem kmeta, da mu pomagata, ne pa da bosta ugajala v deželni hiši klerikalno politiko.

Da bi dosegla v korist dežele res kaj takega, čemur bi se moglo reči v sploh, to je gledé na priznano nesposobnost obeh in gledé na zvezo Gregorčič-Pajerjevo naravnost izključeno, o čemur se prepričamo v bodočnosti. Ali toliko pridnejše bosta farbala z raznimi »projekti«, da bi tako lovila kaline na klerikalne limanice. V vse ostalo na-

vadnejše delo v gospodarstvu dežele pa bi umešavali svojo politiko sistematično, ako bi to trpele občine in javnost. Toda takega potrpljenja ne bo, marveč gledali bomo na to, da bo ljudstvo podučeno o vsem gospodarstvu v deželi, pri čemur utegneta dr. Gregorčič in prof. Berbuč doživeti prav britke ure. In da bi se vse občine slepo pokorile sladkemu don Antoniu in lepemu profesorju izpod Čavna, ali da bi jih še nadalje natezal Čahej, to naj si gospodje kar izbrišejo iz glave...

Klerikalna stranka je po sramotni zvezi Gregorčiča z dr. Pajerjem dosegla, kar je hotela. Ali pri tej »zmagi vseh zmag« obdaja gospode strah, da z nezaupnostjo gledajo v bodočnost. Na izdajalski način pridobljeni mesti deželnega odbornišva jim delata preglavice, ker tu ne bo mogoče, razvijati tisto proslulo »tiho delovanje« v taki meri, da bi ostajalo skrito, marveč bo vse očitno, in naša javnost ne bo poznala nikakega pardona ne z dr. Gregorčičem in ne z Berbučem. To naj si gospoda zapišeta za uho. Njihove strahovlade se ne bojimo prav nič, pač pa bo, lahko rečemo že naprej, prav ta strahovlada taka, da strmoglavi klerikalne spletke.

V deželnem odboru bodo gospodarili neomajeno dr. Pajer, dr. Miklavž in dr. Verzeznassi, in nikogar ne bo, ki bi se jim zoperstavljal. Gregorčič in Berbuč bosta, udana v voljo božjo, molče kimala Lahom, pa bo vse prav. Jako se vara »Edinost«, ko govori o neki »dobri volji« Gregorčiča in Berbuča, ki ne bosta kos svoji nalogi proti Lahom-juristom. O kaki dobri volji niti govora ni, pač pa o brezpogojni kapitulaciji v deželnem odboru. Izpolnjena je zadnja kardinalna točka v pogodbi Pajer-Gregorčičevi....

Tako je in tako bo.... Mi pa bomo živeli naprej, in sedaj bolj, sedaj manj britko občutili klerikalno gospodarstvo, katero bomo kontrolirali v vseh detajlih, da bo stalo ljudstvu pred očmi kakor odprta knjiga. In ljudstvo ne bo le gledalo, marveč bo tudi videlo klerikalne spletke, zavoženo klerikalno

gospodarstvo in sramotno kapitulacijo pre-Lahi v najbolj vitalnih rečeh. — Vsi tega naraste odpor, in konec bo, da klerikalna stranka telebi z vso svojo škandolozno pritliklino v prepad iz katerega se nikdar več ne dvige. — Naša dolžnost odslej pa je: bdeli in učiti!

DOPISI.

Ponikve, Silvestrov veter 1901. —

Kazalec na uri se čimdalje bolj pomika proti polupci. Le še dve uri in leto 1901. zgine v milijnost, premine kakor jih je preminolo že 100., ko je nam prinesel božji Odrašenik mir na zemljo. Sili se mi vprašanje: Ali vladati na zemlji res isti mir, katerega so opevali angelci v visavah nad betlehemsko „staličo“? „Slava Bogu na visokosti in mir ljudem na zemlji?“ Bogu bodi potoženo! Ni ga ljubege miru! „Pojdite po vsem svetu in oznanjajte mir ljudem!“ Ni jih, pač, še so, toda žalibog oni niso oznanjevalci miru in ljubezni, marveč apostoli razpore, jeze in sovraštva, sploh na kratko rečeno, sedanji božji namestniki, poklicani oznanjevalci miru in ljubezni, sejejo med nami — nemir. Toda naj se vrnem k dejstvu. Dne 30. t. m. je hodil naš „apostol“ Kodromac po vasi in po hišah okoli naprednjakov ter jim pridigoval nadslušane reči, se pravi: Naprednjaki je naprednjakom ta „vzoriti“ božji namestnik, da ni več za nje pomoči ter da bodo vsi pogubljeni, in če bi bil prav kedo na smrtni postelji, da mu ne more dati odveze, drugače kakor če se odpove v pričo dveh mož svojim dosedanjim hudobijam ter slovesno preklicje dosedanja slaba dela in obljubi, da ne bo več čital „Soče“ in „Primorca“. Ta bolnikova izjava, je rekel nunc, da poslje v klerikalne časopise, da izve celi svet, da se je spreobrnil in poboljšal — naprednjak. Prokleti popovski terorizem! Bog mi odpusti grehe! Dovoljujem si vprašati nuncia, po kaj je prišel on na Ponikve? Ali ne morda zato, da bo nam stregel v naši dušnih potrebah? Od koga neki živi nunc, ali ne morda od naših žuljev? Gosp. nunc, zapomnite si dobro, da ste Vi na Ponikvah zavoljo nas in ne nasprotno! Mi Vas pošteno plačamo in zahtevamo od Vas, da Vi naš poslužite v vseh

dušnih potrebah, drugače Vam zapremo cerkev in — „hajdi po brajdi!“ Upoštevajte to, da se nahajate med energičnim ljudstvom, katero ljudstvo nima zelnatih glav ampak vsegamogočni Bog je tudi njemu vstvaril glavo iz ravno take tvarine kakor Vam. Upoštevajte pa tudi, da smo tudi mi ljudje, akoravno — naprednjaki.

Ravno isti dan se je ta pop sprl z nekim naprednjakom, kateri je bil svoj čas c. kr. orožniški postajevođa. Nasledek tega je pa bil drugi dan v cerkvi naravnost strašen! Prej nego smo zapeli zahvalno pesem za vse prijete dobrote starega leta, je pop rogovillil in divjal pred oltarjem tako ostudno, živinsko in prostaško, da bi se bil tega sramoval najbolj zavrženi lopovski ovešenjak. Brutalno je napadel dotičnega naprednjaka in na sploh vse občane, pital je nas z gnillimi „napenjak“, kateri smo okužili vso občino, izločil je sicer nekaj kristijanov izmed nas, toda teh je malo, malo. Kričal je ta zavrženi grešnik izpred oltarja, kakor najbolj propadli „šnofcar“ v umazani zakotni krčmi. Gosp. nunc, ali morda mislite, da imate v cerkvi pred seboj samo stare brezzobe tercijalke in slamnate analfabete, kateri ne vidijo dalje nego do konca nosa? Upoštevajte, da v naši cerkev zahaja mnogo bistrih in razumnih poslušalcev, kateri Vas daleč nadkriljujejo; pa tudi obsojajo Vašo nečedno postopanje. (Čudom se čudim, kako more nunc nas zmerjati v cerkvi, da ne vidimo več nogo meter od nosa, ko je vender sam vendar revež zateleban; še ene pobotnice ne zna ta teleba pravilno sestaviti; gg. uradniki v Tolminu so vprašali: Ali ni bil Kodromac v šoli?)

Za Boga svetega, kaj smo pa storili mi naprednjaki, da nas nunc tako peklensko napada? Nič, prav nič! Mi spolnujemo vse človeške in božje zapovedi, molimo in hodimo v cerkev ter zadostujemo obredom, kateri so nam predpisani kot katoliškim kristijanom, vsakemu damo, kar mu gre in še več, in vender, vender moramo slišati toliko ostudnega tuljenja in zmerjanja od strani, kjer se bi nam imel oznanjevati mir in ljubezen. Če smo res toliki grešniki, da bo nas žive hudič hrustal, vodite nas k Bogu z mirno, milo in prepričevalno besedo, veste, da Kristus pravi greh sovražimo, grešnika ljubimo. Storitite tudi Vi tako!

IZDAJALEC.

Ruski pisal A. Marlinskij (A. A. Bestužev)

Poslovenil J. J. K—g—j.

(Dalje.)

»Tukaj sem zagledal luč sveta, a popotno sedlo je bilo moja zibeljka, in kakor v sanjah se spominjam vojnega tabora, gromenja, krvi in plamena krog sebe. To je bilo tačas, kakor sem izvedel posled, ko so Švedi premagali medstece Padis v Čudski deželi. Tu je bil neustrašni starček Danilo Čihačev, kateri je zavrgel dogovore in zadnji padel na truplih svojih borilcev, na poverjenem mu zidovji. Moj oče, tamošnji podvojvoda, je bil ranjen, ubežal z bojišča in rešil mene in mojo mater. Ta krvavi prizor je pretresel moje triletno srce in vtisnil v njem bujne, neukrotljive strasti. Očeta se ne spominjam — umrl je kmalu po bitki, a mati me je zanamajala radi mlajšega brata. Kakor burja v puščavi je prehrumela moja mladost, niti v otročjih letih nisem poznal druge radosti, kakor pokoj. Svojih sovrstnikov sem se ogibal, njih igre so se mi zdele obžalovane; meni je bilo v zabavo to, česar so se bali celo mladeniči: divji konji, zverinski lov, ponočni mrak in viharo jezero. Veselil sem se nevarnostij in najbolj sem preziral one, kateri so se jih bali. Kmalu me je poklicala narava in krasota med orožnike na dvor

Feodorjev in ravnodušno sem ostavil ta rojstni kraj: tačas je letela pred menoj rajska ptičica — nada in slepila me s svojimi svetlimi perotnicami.

Začetkom me je oslepil dvorni blišč, a tem črnejši se mi je pokazala črnoba poslej. Povsod sem videl sleparstvo in kovarstvo, lepa lica, a neginljiva srca, prilizjenost, kateri nikdo ni verjel, a vsakdo jo zahteval, modrovanje neumnosti in bahaštvo ničnosti! Čutil sem, kako mi je upadal pogum v krogu ljudi, katere bolj greje smehljaj ljubimcev, kakor vzajemna šuba, kateri ne morejo živeti brez nizkosti, ničemur potrebnih! Dan za dnem mi je dvor zoprnejši... in iztrgal sem se iz zaduhlih palač Kremlja, da bi dihal važeči me veter in burjo, da bi maščeval na zverini svoje sovraštvo do ljudi. Vendar iz nekake pogubne navade sploh nisem mogel živeti brez ljudi, katerim se nisem mogel privaditi. Taka je veriga društva: sneti je ne moremo, a raztrgati si je ne upamo. Zasedel je prestol Godunov, leta so se vlekla in le časih je vabilo mojo dušo k nekaj silnemu, nekaj groznemu — naposled vzbudila jo je trobenta upora. Kakor vrana sem zatrepetal, ko sem slišal o krvi, in radostno poletel k Novgorodu-Severskemu. Vedel nisem, s kom in

*) Tačas so dajali bojarom na dvoru za praznike in sprejeme bogate dvorne šube (kožuhe) in kaftane.

zakaj se bojujem; da sem le sekal in pokončaval, pa sem bil zadovoljen. Ta zabava je bila moj cilj, ta cilj moja nagrada. Moje srce se je osveževalo v bojnem prahu; oživljaj sem se z onim življenjem, katero sem jemal drugim; toda kdo more bolje od Lisovskega oceniti sladkobo drznosti in pijanost zmage!

»Ti veš, da to se ni vleklo dolgo: naši moskovski lenuhi so priznali Dimitrija, jaz sem z vzdihljajem spustil svoj meč in, naprošen od vseh, šel v svitu novega carja v stolico. Kaj sem hotel? — treba je bilo nježiti carske sokole, da bi dobil pri priložnosti vojvodstvo. Zahajal sem v krog ljudi, katere sem preziral, kateri so mi pa bili potrebni, da bi se iz njih povišal. Obilno prgišče zlatega prahu v oči, nepotrebno število bleščic na plašču, ogrsko vino in arabski konji — in tvoji lahko miselni rojaki so postali moji prijatelji. Skupaj smo rogovillili po moskovskih ulicah, teptali narod, odvajali krasotice. To me je spominjalo na grabežljivo življenje. V nasilji sem dihal veselje: že sem bil pred pragom uresničenja svojih želj — a nekaj me je čakalo! Na neki pojedinu me je razžalil mladi Osolinskij, in mogočna glava je zletela v prah. Jaz sem bežal, a ne pred smrtjo, ampak pred sramoto, in domovina me je sprejela pod svojo streho, toda kako? — kakor drevo, katero vabi v svojo

senco popotnika, da bi se oddahnil, a napelje nanj strelo!»

»Ko sem prišel sem, sem se iznova prerodil. Pri spominu na prejšnjo nedolžnost je zadremalo moje bojno srce, kakor dete pri zibeljni pesmi. Tu je bilo vse tako tiho in uljudno! Mojih roditeljev ni bilo več na svetu, a našel sem v svojem varuhu, vojvodi Volynskem, drugega očeta; pri njem sem se seznanil z njegovo prekrasno hčerko Heleno, in... priznam ti, Lisovskij, presrečno jo začel ljubiti; neznano mi čuvstvo nekakega nebeškega pokoja mi je obdalo srce, ko sem jo pogledal. Moje srce je postalo kakor sladkobe prenapolnjena čaša, ljubezen do nje se je razlivala na vso mojo okolico. Tačas sem spoznal radost dobrote in potrebo družbe; vprvič je postal zame prekrasen ves Božji svet. Kako veselo so mi tekli dnevi, kako tihe in čiste so bile moje sanje! Sedaj se samo spominjam, da je to nekdaj bilo; a razumeti, a čutiti tega ne morem več. Kaj bi vsega ne storil, kaj bi ne dal, da bi si povrnil ono ljubeznivo raztresenost pri njej, ono nestrpno dolgočasnost brez nje, ono brezžolčno nevoljo za malenkosti, ono navdušenje za laskanje! Tri leta so prešla, kakor jedno majsko jutro; ona je rasla in se razvijala pred mojimi očmi, a jaz sem radi nje pozabil boj in slavo, Poljake in Ruse. Dimitrija so pognali za menoj. Njegovi načrti, njegova oblast in živ-

Dobro vem, da nunca najbolj bode v oči naše bralno društvo; on bi najraje tudi to imel pod komando ter kakor se je sam izrazil na duhovniški podlagi. Ne boš! Mi imamo v čitalnici vsakovrstne časopise, liberalne in klerikalne, mi hočemo poslušati dveh zvonov glas in se tega poprijeti, katerega spoznamo za boljsega. Ptice se pozna po petju, stranke po glasilih. Dragi čitatelji, citajte klerikalne časopise, poslušajte Kristusove namestnike po naših cerkvah in primerjajte to z duhom prvih časov kristijanstva, z duhom apostolov in njih Učenika, pa imate na dlani ilustracijo sedanje brezbožnosti božjih namestnikov. Kedaj se je Kristus rotil čez svoje protivnike? Na križ so ga razpeli, in ali mislite, da je klel in se rotil? O ne, marveč molil je k Očetu za svoje krivične sovražnike: Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo! Pač čita se, da se je tudi mili Jezus enkrat razsrdil, ali to je bilo le takrat, ko se brezbožneži oskrnili božje svetistiše s pregrešnim barantanjem, takrat jih je zapodil z bičem iz hiše božje rekoč: Hiša moja je hiša molitve, Vi pa ste jo storili jamo razbojnikov. Vprašam: Ali bi ne storil tako Kristus tudi v sedanjih časih, ko bi prišel v naše cerkve? O da da! S palico bi nagnal te nevredne svoje namestnike iz cerkva in jim rekel: Tukaj je hiša miru in ljubezni, Vi ste jo pa spremenili v jamo grde politike, jamo pohujšanja, preprirov, sovraštva in razprtij.

Nikar naj pa ne misli Kodromac, da je to moj zadnji odgovor na njegovo tulenje. Nekoliko časa bom čakal, da bom videl, ali se bo kaj poboljšal; če se v resnici spreobrne, ga pustim na miru in se bom veselil z vsemi občani, če pa nasprotno, tudi jaz zopet nastavljam ostro pero! Imam se celo kopo novosti in starih nunčevih pregreh, s katerimi ga bom bičal brez milosti, pridejo na vrsto še nekatere ženitnine, potem kako nunc pozna, kedaj je katero dekle iz sosedne vasi noseče, osvežim mu tudi pijanost in sv. zakramente itd.

Stara pripovednica pripoveduje: Pred letom 1848. je bil v Tolminu graščak, kateremu so morali hoditi na tlako ljudje celega okraja. Ta grof, akoravno katoličan, je neusmiljeno drl ubogega kmeta-trpina. Nasi ubogi predniki so ga proklinjali, grof se jim je krohotal; kedar so pa začeli trpini moliti, se je grof jokal, kajti grizle so ga uši, akoravno se je zaprl v stekleno omaro, dokler mu niso prišle do grešnih kosti ter so ga končno tudi usmrtili. Mi naprednjaki sicer ne bomo molili, da bi nunca uši snedle, molili bomo pa, da bi mu Bog dal pravo pamet ali pa da bi nam poslal boljsega namestnika. Gospod Kodromac, to je Vam moje voščilo za novo leto! Moja pokojna babica, Bog ji daj nebeski mir, je rekla vtasih, da tudi pred peklom „godejo“: kakoršno delo takošno plačilo. Antiklerus.

Iz Podgore. — „Gorica“ je pisala v št. 103. in 104. pr. l. tako-le: „Cena petrolja je padla in trgovci na deželi prodajajo se vedno po 20 in 22 nov. liter“. — Dalje piše: „Opozarjamo torej naše občinstvo, da se ne da odirati od takih trgovcev itd.“

ljenje so bili raztreseni hkratu z njegovim pepelom s topovim strelom... in to je bila prava slika njegovega vladanja: grom in dim — pepel na vetru! Druge moskovske zadeve so ti znane... a jaz jih tačas nisem hotel poznati — želel sem jih pozabiti; sedel sem tukaj, očaran od nje, a kako prekrasna je bila tedaj! kako odkrito srčna je bila z menoj! s kako nežno skrbnostjo me je hitela razvedriti, s kako otročjo nagajivostjo... je veselila, ko sem bil jaz vesel! Ljubovskij! težko verjetno, težko in sramotno se je spominjati, kako sem se jej tačas laskal jaz, ponosni in neupogljivi mož; koliko pohval in uslug sem jej storil; po cele ure nisem obrnil z nje pogleda in srkal začaranje krasote; samo na njo sem mislil, samo o njej sem sanjal... Da, jaz ne poznam srede in meje v svojih strasteh: sovražim do besnosti, ljubim do pijanosti! A ljubezen ne prinese vsakomu sreče. Glej, kakor oživlja rosa travo, a razjé z rijo jeklo moje sablje — tako, kakor ta perzijska sablja, morala je moja ljubezen raztrgati vse zapreke ali razdoboti se v koščke. Moje srce, polno strasti, podobno je vihar-nemu oblaku, bliščočemu s solnčnimi žarki; a le jedna nasprotna megla, jedna iskra — in kdo se predrzne igrati s Perunom? To se je tudi zgodilo. — Moj mlajši brat Mihajlo je prišel a pol leta sem, in kmalu se nisem mogel vzdržavati, da ne bi sovražil onega, katerega bi moral ljubiti. Jaz sem molčal...

Predno bom se dalje govoril, opoznam tudi jaz trgovce na deželi, naj se ne odirati od umazane „Gorice“ za 8 h. ampak naj „Gorico“ zavrnejo in naj n. e. „Primorca“ za same 3 K 20 vin. iz sem že poslal prvo št. „Gorice“ rakom žvat in tudi se nekateri drugi trgovci na o. j. svet. — Obrnimo se zdaj k petrolju. „Gorica“ piše, da se v mestu dobi po 14 v. liter. To ni mogoče, kajti petrolj stane trgovce po 18 gld. 100 kgr in pride št. 15 gld. 50 kr., voznja naj stane okrog 50 kr. tako stane 16 kr. l., pri točenju se zraj kaj polije, potem ga prodajaj na puf p14 kr. liter? Tepeci, kdor je tako neumeda prodaja po 14 nov. liter, ali je tisti tec, ki tako piše v „Gorici“? Ali hočejo gospdje okoli „Gorice“ tako dražiti ljudstvo roti trgovcem? (Kajpada; Uredn.) Naj pazijo! Da hočejo na tak način škoditi trgovcem n. e. želi, sramotno! In ravno s petroljem! Naj omenim dogodek. Navadno ljudstvo po seh kupuje v svoji vasi največ na upanj za denar pa gre v mesto kupit. Kakor sem kel, naj opomnim ta dogodek: Pride nekakšna z napolnjeno pletenico v mojo prodajnico in reče, naj ji pomagam z glave. Jaz tako dober, ji pomagam. Žena postavi vano pletenico na sred stacune; noter je bilo: cukar, kava, olje, riz in drugo. Zdjaj i iz- vleče stekleničico, naj ji dam en četrt etro- lja, in pravi, da bi ga vkupila v mest, pa da ji smrdi poleg drugega blaga. Ali nj ra- čunim taki babi po 14 nov. liter? (Pžava mi prihaja, ko se zmislim!) potem pa pi se reče: „zapišite na bukke“. Ali ne pride jeza trgovcu, ko se čita v „Gorici“, če, da smo oderuhi. Nikdar več „Gorice“ podmojo streho.

Josip Nemec, trgovec.

Domace in razne novice

Darilo naročnikom. — Današnji številki „Soče“ smo priložili „Kazipot“ in koledar za l. 1902. Naši naročniki dobé ta „Kazipot“ brezplačno. Dobé ga lahko še vsi novi naročniki. Drugače stane K 1.60, po pošti 10 vin. več.

„Pevskemu in glasbenemu društvu“ v Gorici je daroval gosp. J. Makuc, trgovec z jestvinami, kron 10.— Živel on in posne- movalci!

Silajni ples „Slovenskega bralnega in podpornega društva“ v Gorici se bode vršil dne 2. febr. v dvorani „Slov. Čitalnice“. Svirala bode vojska godba 12 mož. Pričetek ob 8. uri zvečer. Vabila se prično razpo- siljati v kratkem.

Bohinjska železnica. — Inženirji de- lajo neutrudno; upajo, da v pol leta lahko prično z delom. — Na kranjski strani so začeli vrtati predor z najnovejšimi stroji, ka- tere goni elektriska sila. V nedeljo je bila tam ob tej priliki pomembna siavnost. Došla sta tje kaj tudi železniški minister baron Witte k in sekijski načelnik baron Wurm b. — Vse kaže, da bodo delali to železnico z največjo naglico, ki je sploh mogoča.

Kobariška dolina pod vodo. — Zlo- glasno kobariško Blato je bilo daleč znano.

on se je prekrival, a njuna protistranska ljubezen je nehala biti tajna, in jaz sem okusil muke ljubosumnosti, seznanil se s peklom zlobe. Sveža lica, temne oči, krasne besede Mihajla so vjele njeno srce — in katero žensko srce ne izbira prijatelja po sebi? Ono ne more od- govoriti, njih pamet pa ne more umeti naše silne ljubezni. One rade poslušajo strastne besede strasti, kakor pesen v neumljivem jeziku, katera je sicer pri- jetna posluhu a neumljiva sreči! Samo z blebetanjem, samo z otročjimi igrami dosežeš njih zanimanje.

»Toda ne samo ljubezen Helene mi je ukradel Mihajlo, ljubezen, s ka- tero je bil združen moj dušni mir, na- stala sreča mojega življenja! Ne! Dvojni nož mi je zasadil v srce. Volynskij se mi je oddaljeval: pristovalo je meni po starosti in izkušnosti, da bi pre- vzal vojvodstvo. Boljši meščani so mi obečavali, da izberó mene, celo ako bi se Volynskij protivil. Vse je bilo gotovo... ukrenil sem uporabiti silo, mislil sem, da brezdomno dobim, ako ne ljubezen, pa vsaj roko Helenino; in snubim jo... a kaj slišim? Nakrat izvem, da vsled bratovih spletk se mu izroča moja iz- voljenka in njej za doto — vojvodstvo... a v vsem mestu ni bilo slišati glasu za-me. Kakor besna zverina poskočilo je tačas moje srce; ne vem, kako da nisem znorel od srda. Drugo ti je znano. Svet in pekel, vse se mi je izneverilo — in postal sem tvoj tovariš.

(Koniec pride.)

Kdor je vozil pred leti od Kobarida v Italijo, je prišel do grde mlakuže, ki je narasla ob vsakem dežju tako, da je bila i na cesti voda pogosto prav visoka. — Vzrok temu je bil leni, vijugasti odtok potoka Idrija. — S pomočjo državne in deželne podpore so prekopali novo strugo in voda je redno odtekala. Blato se je skoro povsem zgubilo. Ljudje so dobili obilo dobrega sveta, na državni cesti ni bil promet nikdar ustavljen, v zdravstvenem pogledu je pa bilo tudi ve- like koristi.

Hudournik Šjak je imel napravljen čez strugo Idrije poseben most, čez kateri je odtekal. — Ob ravnokar minulem deževju je voda posula gorenji zid na mostu in potem zasula strugo Idrije, da voda ni mogla odte- kati. Po vsej dolini proti vasi Staroselo je narasla voda v pravcato jezero. Na cesti je stala cele metre visoko. Promet je bil ustavljen.

Vlada je bila že tam poleti opozarjana na ta most in na hudournik Šjak od strani g. dr. Tume, ali naša počasna vlada je odla- šala s potrebnimi deli tako dolgo, da se je zgo- dila ta nesreča, — na katero so bili mero- dajni činitelji takoj opozorjeni. — Tudi v deželnem zboru je spravil dr. Tuma to vpra- šanje v razgovor. — Tu bo treba izdatnega koraka od strani države in dežele!

Nevedni profesor ali jedno za — predpust. — „Gorica“ nas je podučila, da po § 53. dež. vol. reda pristojna jedino le deželnemu zboru razsojati, katera izvolitev poslancev naj se potrdi ali ne. Potem se norčuje, da hoče jurist dr. Treo „rekurirati“ proti znanemu sklepu deželnega zbora itd.

Ne bomo sledili „Norici“, dasi živimo v pustnem času, na opolzko polje zafrkacije, ker najboljši odgovor bodi malce... pouka nevednima profesorjema, ki sedita v deželnem odboru.

Deželni zbor je razveljavil izvolitev dr. Treota z razlogom, da ni imel pasivne volilne pravice. Odrekel je torej dr. Treotu neko pravico, katero si on v de- želi in državi prisvaja. In za to gre zdaj in ne za poslanstvo. Ako se pa komu krati kakorkoli državljanska pravica, je poklicano državno sodišče, da o tem razsodi. — V našem slučaju bo torej imelo državno so- dišče soditi, ali ima dr. Treo volilno pra- vico ali ne. Ako razsodi, da jo ima, je bila tudi njegova volitev pravilna in deželni zbor bi ga moral poklicati, ako bi bil tudi kdo drugi za njim izvoljen. — Ako pa razsodi, da je ni imel, je tudi prav: bomo vsaj en- krat na čistem, kako je treba tolmačiti de- želni volilni red. Po praksi glavarstev v Go- rici in Sežani je dr. Treo imel volilno pra- vico; tudi namestništvo je bilo tega mnenja in mu je izdalo volilno potrdilo. Ako imajo krivo dr. Treo, namestništvo in obe imeno- vani glavarstvi, potem so v obče neveljavne volitve na Krasu, v gorški okolici, v Furlaniji in v vseh mestih in trgih.

O tem naj torej razsodi državno so- dišče! V brambi svojih pravic ne bomo vpra- šali za dovoljenje klerikalnih gumpcev, ki ni- česa ne vedo, ker se učiti ne marajo, pa bi vsejedno radi vse vedeli in znali.

Iz italijanskega taborja. — Deželni glavar dr. Pajer je potrdil novice sobotne „Soče“ s tem, da je naznanil v večerni seji odstop poslanca conte Panigai-a. — Poslanec dr. Luzzatto pa je naglašal v svojem govoru s fino pointo, da imajo v liberalnem taboru — razdor. Nam se sicer zdi, da je vse to le vihar v kupici vode. Pajer bo že držal večino tako krepko v krempljih, da pojde vse v starem tiru. — Zveza slovenskih klerikalcev z laskimi libe- ralci ostane še dalje v veljavi. Med tem se laški klerikalizem utrdi s t. močjo kardinala „Monta“, in ko ta dvigne svojo glavo, potem bodo videli sedanji Pajerjevi kimavci, kaj so zredili na svojih prsih. Kazen ne iz- ostane!

Na mestnih zidovih se je pojavilo ozna- nilo, tiskano pri Skertu s pomočjo „nerodne tiskarne“ iz ulice Vetturini, da prične kmalu izhajati dnevnik, in sicer vsako jutro, z imenom „Il Gazzettino popolare“. Torej nov dnevnik. Stal bo denarja, katerega ne dobi od naročnikov, ali ima mogočne zaščitnike. Glavni je Dörfles, ki je bil več let v zvezi s Paternolijem. Zdjaj je po- stavil na noge Skerta. — Radovedni smo le, kakošna bo ta nova struja.

Klerikalna „Banca Friulana“ otvori podružnico v Korminu. Ima sicer manj ka- pitalov na razpolago nego nova liberalna „Banca popolare“, ali deluje sporedno z

„Montom“. Liberalni Lahi ne podcenjujejo več nevarnosti, ki jim preti od te strani.

Poslanci Luzzatto, Naglos in Va- lentinis so v soboto izstopili iz ita- lijanskega kluba, ker so uvideli, da bi bili v njem vedno majorizovani ter siljeni pod pretvezo discipline delovati proti svo- jemu prepričanju resnično liberalnih mož. — Majčken razdorček se je torej bil pokazal. Kako so bili preglasovani v klubu, čemur so se podvrgli, je pokazala volitev v deželni odbor. Oni trije imajo večino v mestni skupini, vendar niso volili odbornika po svoji volji. — Ta razdorček utegne roditi vsaj to dobro, da se bodo sodila razna vpra- šanja tudi na italijanski strani drugače nego bo ukazovala večina kluba, in v zbornici pridemo do javnih razprav, ki bodo velikega vpliva na vso našo javnost. Italijansko pre- bivalstvo tava najhuje v temi. — Slovensko ljudstvo je veliko bolje poučeno o razmerah v deželi ter o važnih vprašanjih, ki so pri- hajala v deželnem zboru na površje.

Želimo le eno: Ako so ti gospodje res liberalni, kakor se s ponosom nazivajo, in ne talmiliberanci, kakor ostali njih tovariši, bodo pač gledali na to, da zavlada v deželi mir na podlagi polne narodne enakoprav- nosti, da se bodo mogli vsi svobodomiselniji močje obeh narodnosti združiti na skupno delo proti — črni internacionali, proti kle- rikalni ošabnosti in gospodstvaželjnosti. Ako se to zgodi, bodo imeli velikih uspehov, ako pa ne, ostane njih odpor res vihar v kupici vode.

Župan Vidmar, župan v Lokavcu v krempljih „Centrifuge“, je v „Gorici“ od torka zopet napadel tamošnjega nadučitelja. Med drugim je priobčil tudi zasebno pismo, ka- tero mu je nadučitelj pisal kot prijatelj med volitvami; iz njega naj bi bilo razvidno, kdo laže!

Mi smo pazljivo čitali pismo in moramo reči, da ne najdemo v njem lažij. Infamno pa je, da Vidmar priobčuje tako pismo, za- upano njemu samemu. Tako daleč je sel ta poštenjakovič! — Župan Vidmar je dajal pred volitvami častne besede, ka- terih ni držal, kakor delajo pristni klerikalni podleži. — Pismo nadučiteljevo kaže veliko dobrohotnost, katere naduti „grofič“ nikdar ni bil vreden! Zdjaj ga pozna, kakor smo ga mi že davno!

Klerikalna doslednost. — Ko so na Tolminskem vrinili volilec defravdanta in sleparja Caheja, so klerikalni matadorji za- govarjali potrditev v deželnem zboru z izgo- vorom: sodbo o poslancu prepuščajmo volilcem. Kogar so oni izvolili, bodi potrjen, ako je bila volitev pravilna. — Tako go- vore nasproti izvolitvi sleparja in malovred- neža, edino radi tega, ker je bil krščen, kar pa ni njegova zasluga. Pozneje je sleparil in kradel s krščenimi prsti.

Ker je pa bil izvoljen v Gorici dr. Gra- zadio Luzzatto, je „Norici“ to — skan- dal. In zakaj? Edino radi tega, ker ni bil krščen, kar pa zopet ni ne njegova krivda ne zasluga. S svojimi nekršče- nimi prsti ni počenjal Klavžarjevih del, je ostal osebnost tist, — no, vkljub temu je skandal, ker je bil izvoljen. Tu ne velja niti ono pravilo, da volilci naj sami vedo, koga so volili; kogar so hoteli imeti, tega pa imajo!

Ni naš namen, braniti kakorkoli dr. Luzzatta. On naše brambe ne potrebuje in je ni nikdar iskal. Konstatujemo le ostudno moralo katoliških klerikalcev na Goriskem. — Krščen slepar in lump jim je dobrodošel, samo da trobi v njih rog, — nekrščen poštenjak pa je obsojen naprej v pekel, na tem svetu pa ni vreden človeške družbe. — In zakaj? Ker je sam na sebi nasprotnik kleri- kalizma! — O lumpi, poznamo vaše podle duše!

Gonja proti „Primorceu“. — Na vseh straneh dežele, posebno pa tam, kjer so se „ofri“ slabo obnesli, rohnijo nunci po prižni- cah in izpred oltarja proti „Primorceu“ ter hodijo ali sami ali njihovi agentje po hišah ter prigovarjajo, naj odpovedo „Primorca“, pa naročijo „Prismojenca“.

Prosimo rodoljube, da nam natančno poročajo o tej gonji, da se bomo vedeli ravnati nasproti tistim pregorečim nuncem, z druge strani pa prosimo rodoljube in so- misljenike, da širijo „Primorca“ v vsako hišo. Ljudstvo naj le pridno čita „Primorca“, v katerem bomo letos zlasti pokazovali, kako so kriva tista pcta, po katerih hodi „Prismo- jenec“ in kako so ničvredni njegovi nauki.

Rodoljubi! Na Vas je leželo, da se širi luč med kmetiskim ljudstvom. Zato prosimo sodelovanja pri težavnem delu.

Ples ženskega in moškega zbora pevskega in glasbenega društva se bode vršil, kakor že omenjeno, dne 15. t. m. v Dreherjevih prostorih točno ob 9. uri zvečer. Z razposiljanjem vabil se je pričelo te dni; kdor vabila po pomoti ni dobil, naj se blagovoli oglasiti pri društvenem odboru. Vhod v dvorano je iz telovadnega trga. Vstopnina na ples: za gospode 2 K, dame so vstopnine proste. Društveni odbor pričakuje mnogobrojno udeležbo in to tembolj, ker je ta ples prvi, ki ga priredi naše najmlajše društvo.

Klerikalni učitelj Cenčič iz Kojškega je govoril na shodu Slomškarjev v Ljubljani, da je del učiteljstva zašel na pota, ki ne koristijo ne učiteljstvu ne narodu. Ker je rekel del, je mislil gototo klerikalne učitelje, katerih je le del, kaj deli delček, dočim večina noče trobiti v klerikalni rog. In naši Slomškarji so res zašli na pota, ki ne koristijo ne učiteljstvu ne narodu, ker se obešajo za frak g. nuncem, kateri jim ponujajo svoje kuharice razne kakovosti za žene v zahvalo za privrženost farovžu. Ostanke dobivajo na sploh. Pa tudi drugega niso vredni, ker hrepene po časih „mežnarja“. Vsakemu svoje!

Klerikalci v boju proti dr. Tumi. — Klerikalni poslanec iz goriške okolice mi je pravil, kako hudi da so na dr. Tuma, ki je kot odbornik vzročil raznim občinam nepotrebnih sitnostij in škodo v bolniških in cerkvenih rečeh.

Čitatelj našim je znano že z zadnjega shoda v Šempasu, kjer so dr. Tumi isto očitali in — je tudi pojasnil vso nesramnost klerikalnih agitatorjev.

Takrat smo v „Soči“ povedali, da dr. Tuma je imel v svojem področju občine v gorah od Plavij naprej. Klerikalci pa so mu potiskali v čevlji stvari, ki so se dogajale največ v goriškem okraju. Tudi ono, kar je pravil omenjeni poslanec, se tiče občin, kjer dr. Tuma ni imel posla.

Ker se pa tiče stvari same, je resnica ta — le:

Državni zakon zahteva ureditev bolniških in cerkvenih poslov tako, kakor se je bilo naložilo onim občinam. Take rešitve je bil izdal deželni urad, ker dotični odbornik (ki ni dr. Tuma) sam ni reševal. — V področju dr. Tume se je občine vedno le opozarjalo, kaj zakon zahteva in kako bo treba v bodoče delati, zlasti ako bodo... pritožbe.

Ali ni zanimiva ta slička, kako nesramni so bili klerikalci v agitaciji?!

3 prvotni volilci — 20 glasov razlike. — Narodno-napredna stranka je propadla v Šempasu, Šmarjah in Opatjenselu za 1 glas. Klerikalci so torej dobili le v teh treh občinah — 20 glasov večine na dan volitve poslancev! Za 3 prvotne volilce ostali na glavni dan volitve za — 20 glasov v manjšini, je vendar jako nesrečen slučaj za našo stranko! Kaže pa, kako sibe noge ima klerikalna nadvlada v deželi. — Rodoljubi! Naprej po dosedanj poti, da vržemo črnega zmaja iz dežele!

Kam pripelje tretji red. — Tam potle smo bili opisali neko služkinjo, tretjerednico, kako nemarna je v izvrševanju svojih službenih dolžnostij; da je mogla tekati po cerkvah, je celo otroka, prepuščenega jej v varstvo, puščala pri tujih ljudeh. Denarja pa ni imela nikdar dosti. Vedno jej je manjkalo; za razne svete opravke in ker je bila večkrat brez službe radi nemarnosti, je rabila novce, katere si je izposojevala največ pri tovarišicah. Tega „pumpa“ pa se je bilo nabralo toliko, da so jo končno naznanile pri redarstvu, katero je poslalo redarja, pogledat na dom to pobožno devico. Ali glej! Nekaj je bila zavohala pobožna Nežika in pobegnila je, menda domu. Za spomin je pustila le prazno vrečo. — General tretjerednic, ordinarijski tajnik Ličan, nas je bil lani oštel, ko smo postavili v luč javnosti to njegovo brumno ovčico. Radovedni smo, kaj počne sedaj, ko mu je ušla ta ovca s pasom tretjega reda ter zapustila za seboj nelep spomin, ali vreden reda?... Molitve, kar je prav! — Boljše je, brez pasu tretjega reda služiti v zadovoljnost gospodarjev, kakor pa bežati s pasom tako, kakor je pobegnila Nežika. To je sad delavske organizacije na katoliški podlagi!

Kaj pravijo „kaveli“? Spravili so se na učitelja S., ker je govoril baje nekaj o farjih. Kaj hočete? Far je far, in ta izraz si

je izbralo ljudstvo za duhovnike, ki niso duhovniki, kakršnih imam dandanašnji mnogo preveč po deželi. V cerkvah politkujejo, namesto oznanjevati besedo božjo, zato je res, da kar duhovnik v cerkvi uči, ni nič. Dandanašnji skoro ni več duhovnikov, ampak so le farji. Duhovniki so redki. Tako je. Kdor drugače govori, ta laže. Ali tako-le podenuncirati so malce hoteli zopet po svoji — katoliški — navadi. Naj rajši čistijo svojega umazanega Rustijo, naj rajši odvrtačo Cenčiča od raznih „potov“ itd. Storite to, je bolj potrebno nego zaletavati se v drugega človeka, ako slučajno imenuje „das Kind beim richtigen Namen!“

Duhovščina tolminskega okraja si je mela roke samega veselja, da jo je pogruntal dr. Dreje v Gorici tako izvrstno ter kar zahteval, naj dr. Tuma dokaže, da je res č. duhovščina ljudem grozila z večnim pogubljenjem, ako ne volijo Klavžarja. Smejali so se več ali manj mastni gospodje nunci v gorah, češ: fino jo je pogruntal dr. Dreje. Ta zna. Mi smo gonili hudiče iz pekla nad ljudstvo radi Klavžarja, pretili smo jim res z večnim pogubljenjem — ali priznati tega ni treba. Dr. Tuma naj dokaže, da je res, kar smo delali, in kar je znano vsemu ljudstvu v gorah. Ako ne dokaže, pa je lažnik in obrekovalac. Tako se mora dokazovati na katoliški podlagi. Ako na primer g. nunc v cerkvi zmerja naprednjake, ter ga ti primejo za besedo, pa poreče: Dokazite mi, da sem vas zmerjal; ako ne, ste lažniki in obrekovalci. Dokazati se mora, čeprav je že dokazano in ve tisto vsa širša javnost. Tako uči jezuitizem in liguorijanska morala!

„Prismojenec“ se je lotil od nove ali vedno stare strani reševati socialno vprašanje. Pričetek je položil v usta dvema Briceca Loviščeku in Figeljnu. Možaka korakata proti domu čez Oslavje. Govorita glasno, kar ju dohiti g. župnik. Pa ne morda Marinč iz Kojškega? Na tega smo se spomnili, ko smo čitali, da se Lovišček boji „gospodove“ palice. Župnik kmalu izve, da se menita o socialnem vprašanju. Strah ga navda, da bi se ljudstvo ne pohujšalo, ako razmisli o takih rečeh. Posvetuje se še z učiteljem in županom, danes pa bomo čitali v „Prismojencu“ govor župnikov: odkod izvira siromaščina delavskega ljudstva. Reti moramo že naprej, da govor bo prismojen, ker doslej se ni prišlo iz duhovskih ust nič pametnega o socialnem vprašanju.

„Cerkev je svetišče božje, kjer se s samim Bogom pogovarjamo.“ Tako pišejo lepo v „Prismojencu“. Kadar napadajo naprednjake po cerkvah, lažejo in obrekujejo, udrihajo po naprednih listih itd. — ali se takrat tudi z Bogom pogovarjajo?! — Eno delajo, drugo pišejo, vmes pa po nemarnem imenujejo ime božje.

Te dni se je pohladila Mrcinova jeza tako, da je ostala od nje le še jezica. Umrli mu je stric duhovnik, za katerim bo „verbal“ svitle kronice, katere stoji sedaj v ospredju njegovega duševnega razpoloženja. Le tako v nedoločenih trenutkih se zgodi se nad naprednjaki, ali se hitro potolaži s čitalniškim „sijajem“ s Silvestrova večera. — Stričeve kronice! He, ni napačno imeti petičnega strica, ki umrje. Tako! Mrcini se vsaj s plača biti klerikalec.

Kaj pa brat Fridolin? Rekli smo, da je uganjal svinjarije. In naši klerikalni listi molčijo k temu. To pa res ni lepo od njih! Ali ne znajo reči vsaj: Dokazite, da je uganjal svinjarije! — Tako-le kaj prav strupenega bi zapisali o tem „bratu“, pa morda prihodnjic.

Naše mlekarice, ki vozijo iz okolice v mesto mleko na vse zgodaj vsaki dan, so iz sebe, in to opravičeno, ker magistrat pobira od novega leta dalje po 4 vinarje od vsake posode mleka. Za vsaki vrč je plačati 4 vinarje, kar napravi na leto lepo svoto. Kako jo pokriti? Podražilo se bo mleko. Drugače, pravijo, ne bodo vozile več mleka v mesto. — Torej da vek celo na tako potrebno živilo kakor je mleko! Tudi kos uzornega laskega gospodarstva na magistratu, katero je prišlo že tako daleč, da posega celo po tako potrebnem živilu kakor je mleko. Črtati postavke za laško univerzo v Trstu in druge take neumnosti, pa ne bo treba davka na mleko! Pri splošni draginji v Gorici zadene ta davek prebivalstvo prav občutno, zlasti pa delavce in reveže. Kdo se postavi za nje?!

Vinarsko in sadjarsko društvo Vel. Zablje-Dobravlj bo imelo prihodnjo nedeljo 12. t. m. ob 4. pop. v dvorani g. Ivana Makovca, posestnika in krčmarja — svoj

L. obidbor s sledečim dnevnim redom: 1. volja stalnega odbora; 2. določitev društvenega zemljišča; 3. določitev društvenih prostorov; 4. določitev društvenega premoženja; 5. določitev društvenih časopisov in knjig in 6. pragi in nasveti. — Velikozabeljci - Dobravčičenke se društva, katero Vam bo rodilo otroka, Vam in Vasim naslednikom — K obilni udeležbi vabi uljudno začasni odbor.

Slovenska šolska matica. — Odbor tega društva je imel 28. dec. 1901. sejo, v kateri je vse potrebno ukrenilo, da izidejo letošnje knjige do konca januarja 1902. Društvo ima dozdaj 3575 K dohodkov, med temi 4 K ustanovnine. Stroškov je 529 K, torej na razpolago 2607 K in obresti. Določijo nagrade pisateljem, uredniku in tajniku. Ker se bodo knjige razpošiljale le poverljivom, naj isti pobere poštnino od posamičnih članov. — Letošnjim knjigam se določita nastopna prodajalna cena: Letopis 1'60 l Slovenski jezik 2' — K, Zgodovina 2' — l — Vzame se hvaležno na znanje, da je dežji odbor kranjski na odborovo prošnjo pripravljen deliti nagrade pisateljem slovenskih ukih knjig, ki jih bode izdajalo društvo. V prvirsti se bodo izdale metodiske knjige za učiteljsca, priredi pa se tudi nova izdaja Woldfja-Erjavčeve „Somatologije“, ki je v zalogi šlov. Maticе“ že posla, in ki je to društvo namerava več založiti. Specijalne metodik pa izide najprej „Slovenski pouk“, za katerega bode poseben odbor določil načrt. — Prihadjne leto izda Matica: Letopis, nadaljevanje Zgodovine in učne slike k Čitankam. Načrt z te učne slike izdela gosp. ravnatelj Schreint. — Matica bode začela zbirati tvarino za izdajanje etimološkega, sinoniskega, frazeološkega slovarja na podlagi Čitank in Pleterskega slovarja. — Končno se določi oblika diplomam za ustanovnike.

Dobliž. — Dne 3. t. m. so se v Lokovcu tepli ter ranili 40-letnega Vončina tako, drje padel nezavesten na tla ter so ga morli prenesti v tukajšnjo bolnišnico.

V alici Macello je povozil neki vojak, ki je prišel z vozom z dvema konjema iz St. Petra, ki sta se splašila, 70 - letno staro Blažič. Dobila je več težkih ran na telesu. Prenesi so jo v bolnišnico.

Aretiranih je bilo lani v Gorici okoli 600 oseb, ovadenih pa blizu 1000.

Prave ljudsko domače sredstvo, katero se nahaja že nad 50 let v rabi pri vsaki družini je praško domače mazilo iz lekarn B. Fragnerja, c. kr. dvornega zalagatelja v Pragi. Uporablja se uspešno to mazilo pri ranah ter zabranjuje nevarna vnetja, tako da s svojim bol blažujočim ter hladilnim učinkom posebno hitro vpliva na rane ter iste popolnoma ozdravi. Praško domače mazilo se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. 3

Razgled po svetu.

V Trstu je umrl te dni okoličanski učitelj Jurij Bonin, Lahon, mož znanega tržaškega sistema. Pogreba so se udeležili dež. šolska nadzornika vit. Klodič in Ravalič ter okr. šol. nadzornik. Lani pa so pokopali učitelja Čoka in Sancina, pa ni bilo nikogar od c. kr. šolske oblasti pri pogrebu. S Klodičem so naši klerikalci debeli prijatelji. Gorenje postopanje govori cele knjige.

O Wolfu piše neki nemški list v Trutnovem pikantne reči gledé na njegovo razmerje s soprogo Seidelovo, radi katere se je dvobojeval. Razmerje je imel z njo še predno je bila poročena, on pa je bil poročen, ko je čutila nasledke, je na prigovarjanje Wolfa nalagala svojega sedanjega moža, čemur je sledila poroka. Pozneje pa je žena skesano povedala vse svojemu možu, in na to je sledil dvoboj in odstop Wolfov. List zahteva od Wolfa, naj ovrže one trditve, ako more.

Prebivalstvo v Nemčiji. — Najnovejšo statistiko o tem je ravnokar priobčil „Reichsanzeiger“. Po tej statistiki je 1. dec. 1900 bilo v Nemčiji 56,367,178 oseb, torej 4,087,277 več nego pred petimi leti.

Ljudsko štetje v Rusiji je l. 1897. pokazalo, da šteje Rusija 125,668,000 duš; od teh je 87,384,000 pravoslavni Rusov, 13,888,000 mohamedancev, 11,420,000 rimskokatolikov, 5,189,000 židov, 3,743,000 protestantov, 2,173,000 starovercev, 1,220,000 drugih kristjanov in 644,000 nevernikov.

Razne vesti. — Za slovensko vseučiteljske v Ljubljani je bilo odposlanih s Koroskega 51 izjav. — V Jesenicah na Gorenjskem je umrl dr. Ig. Namorš, vrl zdravnik in naprednjak. — V Lukovu pri

Senju so vjeli morskoga volka, ki je dolg 5½ m ter tehta 3000 kg. — Znani angleški general Buller je obiskal te dni Opatijo in Reko. — Avstrijski parnik „Deak“, ki je bil odšel iz Trsta z žitom in lesom obložen, je zgorel. Škoda velika. — V Jezeru na Dolenjskem so se kregale ženske. Moč jedne je vrgel kamen med nje ter zadel jedno v glavo tako nesrečno, da je še tisto noč umrla. — „Information“ trdi, da pride za tržaškega škofa monsignor Nagl, rektor „Animae“ v Rimu. Zna laški, slovenski in hrvatski nič. — Iz Barcelone na Španskem prihajajo grozna poročila o štrajku več tisočev. Prisli so baje na sled anarhistični zaroti, katere je hotela požgati mnogo poslopij. —

Nemška armada se od leta 1899. vedno porušuje. Ne oziraje se na vojno mornarico, stoji sedaj pod orožjem 24.125 častnikov, 80.642 podčastnikov, pol milijona navadnih vojakov, 2800 vojaških zdravnikov. Vojaških konj imajo v Nemčiji 130.000 Nemški vojni proračun za l. 1902. je določen na 1.063 in pol milijona kron ter se pokrije večidel z posojilom.

V južni Afriki. — Kitchener hoče imeti odslej le konjenike za rabo v vojni. Topničarji so mu balast in krivda, da Buri dobijo toliko bitek. Kitchener hoče dobiti iz Kolonij 100.000 novih vojakov. — Težko bo kaj! — Razni angleški podjetniki v Laurenzu - Marquazu so preskrbovali Bure z orožjem in strelivom. Sedaj pa jih je portugalski guverner izgnal na zahtevanje angleške vlade.

Književnost.

Poezije Simona Gregorčiča. III. knjiga. — Po prekrasnih prvih dveh knjigah se nam obeta zdaj III. knjiga. Tako čitamo v listih. Hvala Bogu, da dobimo Slovenci zopet knjigo od moža, katerega je bil duševno potni sopirni klerikalizem. Bili smo to resno, da ne bo nič več iz njegovega peresa. — Ta novica razveseli vse Slovence.

„Knjižnica za mladino“, snopč 25., je zopet izšla v „Goriški tiskarni“. Urednik je znani g. Engelbert Gangl, ki urejuje tudi „Zvonček“. Obsega pa 14 tiskanih polberila na lepem, finem papirju in je ukusno trdo vezana. Cena je 1 K. — Naročniki na 4 knjige za celo leto plačajo 3 K 20 v naprej. — To je pač bagatelna cena, kakoršne bi zaman iskali pri večjih narodih. Zato pričakujemo, da jo narode vse šole v tolikih iztisih, kolikor je razredov. Le tako jej bo obstanek zagotovljen.

Berilo je jako raznovrstno, mikavno, poučno. Cela knjiga je namenjena bolj deci do 10 let starosti.

Quo vadis. — Prodajamo elegantno vezan roman po K. 4'80, s pošte 30 vin. več. Kdor hoče podariti zanimivo knjigo, naj gotovo kupi ta sloveči roman, ki je prestavljen v vse kulturne jezike!

„Prosvjeta“, ta prekrasni hrvaški ilustrovani list je nastopil letos deseto leto. Od leta do leta je napredoval in stoji sedaj že tako visoko v svoji polnolnosti, da presega večino nemških ilustrovanih listov, tisti „Familienblatt“ a la Gartenlaube in enaki nemški proizvodi se pa z njo niti meriti ne morejo. Posebno prednost ima, da prinaša tudi prevode slovečih romanov v izbornih hrvaških prevodih. Predlanskim je prinesla „Sienkiewicz“ „Quo vadis“, lani istega pisatelja roman „Križarji“, a letos je začela izdajati sloveči roman Sienkiewicz „Potop“. Kar se pa tiče ilustracij, mora pač vsakdo priznati, da so vse, dasi jih prinaša jako veliko, izvrstne in reprodukcije slik, ki so potekle iz rok slovečih slikarjev. Čudimo se le, da se ni še tako udomatila v naših družinah, kakor bi bilo zeleti. Saj je vendar hrvaščina tako lahka, da ne dela nobenemu Slovincu težav, da jo razume. Slovenci, pustite tiste nemške lističe, ki preplavljajo naše dežele in naročajte si dobre slovanske liste! Zalagatelj: tiskar Anton Scholz v Zagrebu, cena samo 14 kron.

Poslanica.*)

Na sporočilo „Prim. L.“ štev. 1. t. leta opomnim le: „Resnica oči kolje“; da jo prikrije — si pomaga (kar je tudi v naravi pisca zgornje notice) — z infamno lažjo: obrekovanjem in denunciacijo. Ni čuda, če je napadalec večkrat trdil in še trdi, da, kdor zna lagati, je velik talent. Ta hudobnež si torej tudi dopolnjuje označeni velik talent. Sicer pa mislim, da ta ob enem debeli talent ne bode mogel metati, tudi z vsemi svojimi najemniki obogajega spola, pravici peska v oči, kakor dela kakemu kratkovidnežu na umazanem torišču „Prim. List“.

Sedevčič na Vogerskem.

*) Za vsebino pod tem naslovom je odgovorno uredništvo le toliko, kolikor zahteva tiskovni zakon

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi, svojo novo urejeno prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin,
trgovca v Semenški ulici št. 1
v lastni hiši, kjer je »Trgovska obrtna zadruga«

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče naborčnega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBSČINE
za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBSČINE
za krojače in čevljarje.

Svetlinjice. — Rožni veneli. — Mašne knjižice.

Višna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:
Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35-8

V slovo!

Ker mi ni mogoče se osebno posloviti od svojih prijateljev in znancev, kličem tem potom, pri odhodu iz Gricce, krepki

Na zdar! Z Bogom
Rudolf Brajk.

Samo 5 kron

stane 4½ klg najfinejšega, pri delovanju poškodovanega, lepe dišečega toaletnega mila sicer dokler zaloga dopušča. Razpošilja proti povzetju ali naprošanem zneskom A. Feitl Dunaj, V/2 Matzleinsdorferstrasse 76.

Veliko zalogo

šivalnih strojev, dvokoles in slameznice raznih sistemov prve angleške tovarne, imala

SAUNIG & DEKLEVA V GRICI

ulica Municipio št. 1

mehanična delavnica v Nunki ulici št. 16

kjer je bila prej prodajalnica.

V zalogi imamo nad 100 šivalnih strojev vsake vrste na izpolago, kakor za šivilji, krojače, čevljarje in searje, tudi za umetno veenje (Sticker).

Cene koles so v gotovini od 80 gld naprej.

Z nami je vsaka konkurenca nemogoča!

Se topla priporočamo z odličnim spoštovanjem udu
SAUNIG & DEKLEVA.

Dr. Rosa balzam

Pražko hišno mazilo

za želodce

iz lekarn B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano domače zdravilo, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odvaža. Pri rednem uporabljanju ojačuje prebavne organe in drži v pravem toku. Velika steklen. 1 gld., mala 50 kr. Za naprej poslani znesek gld. 9-28 se pošlje velika steklenica in mala za 75 kr. poštnine prosto na vse postaje Avstro-Ogerske.

Pozor! Vsi deli zaboja so zaznamovani s zraven natisnjeno in zakonito priznano zaščitno znamenje.

Glavna zaloga: Lekarna B. FRAGNER-ja, c. kr. dvernega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana 203, na voglu Špurnerove ulice,

potem v Gorici v lekarnah Cristofoletti, Gliubich, Pontoni in pl. Gironcoli.

Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštelja št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posejilnični hiši.

Priporočila po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohištvenega, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbo. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolice izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pisanim jamstvom razpošilja na zasebnike
Hanns Konrad,
tovarna ur ter izvoz zlatolice Meist (Česko).
Dobra ura Rem. iz niklja št. 3-75; srebrna ura Rem. št. 5-80; srebrna verižica št. 1-20; budilnik iz niklja št. 1-95.

Tvrda je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče priznanih pisem. — Ilustrovan cenik zastoj!

Nenavadni

mikroskop

(povečevalno steklo)

jenih jedil ter pokvarjenega mesa. Vodne živalice, kojih ne vidimo s prostim očesom, se vidijo z mikroskopom, kako živahno smučajo po vodi. Razum tega je aparat tudi pripraven za kratkovidne, da lahko čitajo najmanjše pisave. — Bolji mikroskop kateri poveča do 2500-krat, skupno z mnogimi objekti in objektivnimi stekli, stane v elegantni skatli samo 5 kron. — Navodilo je pridljano. — Najfiniji daljnogled, s kojim se vidi v velike daljave, z akromatičnimi stekli, s trikratno medeno cejo v elegantni šatiji za samo 5 kron. — Razpošilja A. Feitl, Dunaj, V/2 Matzleinsdorferstrasse 76.

katero se je prodalo v svetovni razstavi v Čikagi nad 2½ milijona komadov, se dobiva odslej pri meni za nizko ceno

samo kron 2-40

Žrebanje nepreklicno

16. januarja 1902.

Predzadnji teden.

Loterija za gorka zatočišča

glavni dobitnik 60.000 kron

v vrednosti.

Srečke à 1 krono

priporočajo: G. Gentili, V. A. Jona, Michelstädter & Comp. in A. Pincherle v Gorici.

Priznanje iz kroga velesp. domačega ženstva.

Gg.

Žnideršič & Valenčič,

II. Bistrica.

Ne dam mnogo na pretirovana časnikarska hvalisanja blaga, a vendar sem vsled Vašega inserata poskusila s testeninami Vaše tovarne, četudi skrajno nezaupljivo. Resnici na ljubo pa Vam moram izjaviti, da so Vaše testenine zares izborne ter presegajo po kakovosti druge enake izdelke. Nezaupljivost, katero se ima do testenin drugih tovarn, nikakor tedaj ne velja za Vaše izdelke.

S spoštovanjem

J. Črnagoj, nadučiteljeva žena.

Ljubljana Barje, 28. nov. 1901.

Prošnja tvrde: Prosimo, pazite na naše prave testenine, ker se skuša druge izdelke za naše prodajati; slučajev in pritožb imamo obilo. — Naše testenine so vzlic neznatno višji ceni, cenejše kot druge, ker so kuhane dva do trikrat večje in se jih zaradi tega znatno manj od drugih potrebuje.

Jaz Ana Csillag

Gospa Ana Csillag!
Prosim, da takoj pošljete šest lončkov Vašega preskušene mazila za raščo las na naslov:

Gospa grofica Cavarani - Auersperg Grad Gleichenberg pri Gradcu.

Blag. gospa Ana Csillag!

Izvolite mi kretom pošte poslani s povzetjem zopet 2 lončka Vašega izvrstnega mazila za raščo las. Spoštovanjem

Emilija pl. Baumgarten, Steyer.

Gospa Ana Csillag!

Prosim Vas, da mi kretom pošte pošljete en lonček Vaše izvrstne pomade.

Ludv. vit. pl. Ljebig, Liberec.

Blag. gospa Ana Csillag!

Vaše znamenite pomade prosim še en lonček.

Grof Srečko Conrey, Dunaj.

Blag. Ana Csillag!

Prosim Vam, da mi kretom pošte pošljete Vaše izvrstne lasne pomade dva lončka.

L. Schweng pl. Reindorf, c. kr. stolnika soproga v Pragi.

Gospa Ana Csillag! Dunaj.

Od Vas poslana mi Csillagova pomada je izvrstno delovala, in me veseli Vas obvestiti o tem, da siračno sem jo malo časa rabila. Radi izvrstnega delovanja jo bom topla priporočala vsem prijateljem in znancem.

Adela Sandrock, gledališka igralka.

Vaše blagorodje!

Uljudno prosim, da bi mi s poštnim povzetjem doposlala en lonček lasnega mazila.

Gvido grof Starhemberg, Kūpösd.

Blag. gospa Ana Csillag!

Blagovolite mi Vašega preskušene mazila poslani še 1 lonček. Jaka Girardi pl. Ebenstein, Trient.

Blag. gospa Ana Csillag!

Dunaj!

Na ukaz Njene ekselence gospe pl. Szögyeny-Marich prosim, da mi pošljete en lonček Vašega izvrstnega mazila za 3 gld.

Sprejmite ob enem zahvalo.

Gospa grofinja se je o vspehu mazila izrazila jako pohvalno.

Z odličnim spoštovanjem

Frida Giesla,

komorna gospa Njene ekselence.

s svojimi 185 centimetrov dolgimi Loreley - lasmi dobila sem jih vsled 14-mesečne uporabe svoje samoiznajdene pomade. To so najslavnejše avtoritete priznale za jedino sredstvo, ki ne povzroča izpadanja las, pospešuje rast istih, poživlja lasnik, pospešuje pri gospodih polno močno rasti brk ter daje že po kratki uporabi lasem na glavi kakor tudi brkam naraven lesk ter popolnost in obrabi te pred zgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Cena lončka 1 gld.

2 gld., 3 gld., 5 gld. Pošiljam po pošti vsak dan, ako se znesek naprej pošlje ali pa s poštnim povzetjem po vsem svetu in tovarne, kamor naj se pošiljajo vsa naročila.

Ana Csillag
Dunaj I.,
Söllergasse 5.

Blag. gospa Ana Csillag!
Prosim Vas, da mi pošljete en lonček Vaše izvrstne pomade za lasi.

Grofica Vilma Metternih, Grad Rubein p Meranu, Tirolsko.

Blag. gospa Ana Csillag!

Pošljite mi po povzetju 1 lonček Csillovega mazila za raščo las kojega sem že imela. Spoštovanjem

Kneg. Hohenlohe voj. kneg. Solm.

Blag. gospa Ana Csillag!

Prosim Vas, da mi Vaše slavno znane lasne pomade pošljete še en lonček.

Melnigrof A. Pallavicini, Abanž Szemere.

Gospa Ana Csillag!

Za še enkratno pošiljatev enega lončka Vašega izvrstnega mazila za lasi prosim

Knežinja Karlota Cöthen, (Anhalt).

Vaš. Blag. gospa Ana Csillag!

Prosim Vas, da mi po poštnem povzetju pošljete še en lonček mazila za lasi. Spoštovanjem

Baronica Baselli, Enns, Westbahn.

Blag. gospa Csillag!

Šlisl sem že mnogo dobrega o Vašem čudodelnem mazilu, vsled česar Vas uljudno prosim da mi kretom pošte pošljete dva lončka. Vas lepo pozdravlja

Antonija Weloner, Gorica.

Bekony-Sz. Sászló.

Gospa Ana Csillag!

Pošljite mi po poštnem povzetju dva lončka Vašega preskušene mazila za lasi.

Grof Em. Esterhazy star.

Vaše Blagorodje!

Pošljite mi po poštnem povzetju en lonček Vašega preskušene mazila za lasi.

Grofica pl. Wurmbrandt, Birkfeld.

Blag. gospa Ana Csillag!

Dunaj.

Prosim, da na spodnji naslov blagovolite poslani za ekselenco gospe grofica Kilmasegg, namestnica na Dunaju. Gosp. ulice 6. 3 lončke pomade po 2 gld za hranjenje lasij, k. tera je izkazala dobre uspehe. Spoštovanjem

Irma Pletzl,

komorna gospa Njen. ekselence.